

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

1978. november – december hó

78-5985 MTESZ Hny. Bp.
850 pld.

Az elektronikus változatot Urbán Gabriella, dr. Nyerges Miklós és Szent Tamás készítette 2006-ban.

- 1 -

A füzet tartalmazza: a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat havi előadásait, valamint közérdekű közleményeit.

- 3 -

A KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TANFOLYAM

1978. november-december hónapban megtartandó előadásai:

November 13. /hétfő/ 17.00 óra

Földtani vizsgálatok barlangokban /Dr. Kordos László/

November 27. /hétfő/ 17.00 óra

Barlangok őslénytani vizsgálata /Dr. Jánossy Dénes/

December 4. /hétfő/ 17.00 óra

Barlangok ősrégészeti emlékei /Dr. Gábori Miklós/

December 11. /hétfő/ 17.00 óra

Víz a karsztban és barlangokban /Dr. Böcker Tivadar/

Az előadások helye: MTESZ Székház, Budapest, Kossuth L. tér 6–8. III. em. 337. sz. terem

- 4 -

1978. december 12. /kedd/ 16.00 óra

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat újjáalakulásának 20. évfordulója

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Választmányának nyilvános ünnepi ülése

NAPIREND:

Dr. Láng Sándor elnök: Ünnepi megnyitó

Dr. Dénes György társelnök: A Társulat 20 éves tevékenysége

Dr. Böcker Tivadar, főtitkár: A magyar karszt- és barlangkutató 20 éves eredményei

Emlékplakettek átadása

Az ülés helye: Budapest, V. Kossuth Lajos tér 6–8. VI. em. 635. sz.

- 5 -

AZ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERÜLETI SZERVEZET RENDEZVÉNYEI

November 15. szerda 16.30 óra

LÉNÁRT LÁSZLÓ: A Nemzetközi Karszthidrológiai Szimpózium előadásainak összefoglaló ismertetése

/Az előadás után a szimpózium B tanulmányútjának útvonalát az előadó saját diafelvételeivel illusztrálva mutatja be./

Az előadás az MKBT Északmagyarországi Területi Szervezetének és az MHT Borsodi Csoportja Hidrogeológiai Szakosztályának közös rendezvénye.

Az előadás helye: Miskolc, MTESZ Székház, Szemere u. 4. 2. sz. terem.

- 6 -

HÍREK

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat megrendülten tudatja, hogy

1978. augusztus 23-án, életének 69. évében elhunyt MARKÓ ISTVÁN tagtársunk, a

Társulat Fotográfiai Szakbizottságának egykori elnöke,

valamint 1978. augusztus 27-én, életének 64. évében elhunyt DR. BERTALAN

KÁROLY, a Társulat tiszteletbeli tagja, a Dokumentációs Szakosztály elnöke.

Markó Istvánt 1978. szeptember 1-jén a rákoskeresztúri Új Köztemetőben, Bertalan Károlyt pedig 1978. október 4-én Veszprémben az Alsóvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Társulatunk a Magyarhoni Földtani Társulattal és a Magyar Meteorológiai Társasággal közösen Nemzetközi Karszthidrológiai Szimpóziumot rendezett 1978. szeptember 17–24. között.

A szimpóziumon 11 ország 86 képviselője /48 magyar, 38 külföldi/ regisztrálta magát.

Szeptember 18–20. között Budapesten megrendezésre került előadóüléseken 42 előadás hangzott el.

Szeptember 21-től a szimpózium 40 résztvevője 3 napos tanulmányúton a Bükk-hegység és Aggtelek környékének karsztjelenségeivel, 22 fő 2 napos tanulmányúton pedig a Dunántúli középhegység karsztvíz problémáival ismerkedett meg.

A Társulat Vízalatti Barlangkutató Szakosztálya 1978. szeptember 25-én tartotta vezetőségválasztó ülését. A megjelentek megemlékeztek az elhunyt Plózer Istvánról, a Szakosztály volt elnökéről. Megvitatták az elfogadták az írásban előterjesztett „Barlangi merülések irányelvei”-t, majd a Szakosztály elnökévé Kollár K. Attilát, a Delfin Könnyűbúvár Szakosztály kutatócsoportjának vezetőjét választották.

A Magyar Nemzeti Múzeum 1978. október 5-én Vértes László emlékünnepséget rendezett a neves ősrégész halálának 10. évfordulója alkalmából.

Az ülésen elhangzott előadások:

Dr. Fülep Ferenc: Megnyitó

Dr. Korek József: Vértes László a régész és népművelő

Dr. Kretzoi Miklós: Vértes László és a negyedkor kronológiája

Dr. Jánossy Dénes: Vértes László a barlangkutató

Dr. Skoflek István: A tatai és vértesszöllősi mésztufa flóra

Dr. Dobosi Viola: A vértesszöllősi feltárás

- 9 -

1978 júliusában az Optimista Barlangkutató csoport a Kopolya-völgyben tartotta nyári táborát. A kutatóknak az 50 m mély **Kopolya-zomboly** aljáról sikerült bejutniuk a barlang főágába. Az eddig bejárt részek mérete és cseppköveinek formagazdagsága a Vass Imre-barlangéhoz hasonló. A továbbjutást az árvíz miatt megáradt barlangi patak zárja el. A barlangrendszer teljes bejárása a vízszint csökkenése után válik majd lehetővé.

B. T.

Az 1978-as Országos Barlangkutató Találkozón bemutatott "Ördögös Szerkezet"-nek konstrukciós hibája van! Az eredeti tervtől eltérő, súlycsökkentési okokból módosított változatának a makettjét és műszaki rajzát mutattuk be a találkozó alkalmával. Ilyen kivitelezés mellett, tartós üzem közben, a szerkezet használata veszélyes!

Ezt augusztusi táborunk során tapasztaltuk.

Mivel nagy körültekintéssel alkalmaztuk, balesetre nem került sor. Felhívjuk mindazok figyelmét, akik fotót készítettek a szerkezetről és a műszaki rajzról, hogy a szerkezet készítése előtt Balogh István csoporttársunkat keresse fel /5081 Szajol, Hunyadi u. 39./

K. K.

- 10 -

Az MHSZ Debreceni Könnyűbúvár Klub tagjai nagyváradi barlangkutatók meghívására szifonúszást hajtottak végre a **Bihar-hegységben a Ponor-forrásban**. Az első 22 m-es szifon után egy nagy, levegős terembe jutottak, innen egy 11 m-es szifon után újabb kisebb terembe. A további kutatás időhiány miatt abbamaradt. A szifont Czakó László és Fodor Géza úszta át.

Cz. L.

Az MHSZ Debreceni Könnyűbúvár Klub 1978. évi nyári barlangkutató táborán sikeres szifonúszást hajtottak végre a **Bolhási-víznyelőbarlangban**.

A szifonok a most feltárt új járat végpontján és az egyik oldalágban vannak. Mindkét szifont

Szenthe István úszta át. A végponton levő szifon után 50 métert járt be, de a légteres járat még ezen túl is folytatódik.

A felszerelés le- és felszállítását a Herman Ottó Barlangkutató csoport végezte.

Cz. L.

- 11 -

A Cholnoky Jenő Barlangkutató csoport tagjai, hárskúti táboruk alatt, több napos bontással a **H-1-es víznyelőben** egy néhány méteres elágazó, omladékos járatba jutottak. A bontást folytatják, mivel az omladék mögött folytatás remélhető. A barlangnak a Cholnoky Jenő-víznyelőbarlang nevet adták.

V. M.

A Hajnóczy József Barlangkutató csoport 1978 nyarán a Magyar Tudományos Akadémia Atommagkutató Intézetével mérésorozatot kezdett a **Hajnóczy-barlangban** a talajgáz radontartalmának, valamint a csepegő vizek gáztartalmának vizsgálatára.

N. Gy.

- 12 -

Az FTSK Delfin Könnyűbúvár Szakosztály búvárai 1978. szeptember 8–10. között az **Esztrámosi Rákóczi-barlangban** megtartott kutató tábor alkalmával a 2. sz. tóból nyíló ún. Maróthy-ág vízalatti folytatását fedezték fel. Kalinovits Sándor és Kollár K. Attila búvárok 35 métert úsztak előre az új ágban – melynek átlag mélysége 12, szélessége 2-3 méter – ahol egy kis vízalatti teremben leomlott kövek zárták el a továbbjutás útját. Az új járatot "László-ág"-nak nevezték el.

K. A.

A Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály "Fényes Elek" csoportja évek óta foglalkozik a **Lengyel-barlang /Gerecse/** különleges klímájának vizsgálatával. Többek között keresték a magyarázatot a barlangban tapasztalható nagymértékű CO₂ feldúsulásra is. Ebben a kérdésben több álláspont is ismeretes, de minden részletre kielégítő magyarázatot eddig egyik sem adott. Ezért 1978 márciusától nagyszabású klímamérés sorozatot kezdtek el, melynek során havonta egy alkalommal a barlang levegőjét is elemzik. A mintavételek 0,0-

12-33-50-73 méter mélységben történnek. Előzetesen két mintavétel eredményét közöljük. Az elemzéseket a csoport tagjai Tihanyi Péter vegyész-üzemmérnök és Bajna Bálint vegyésztechnikus végezték.

L. Á.

- 13 -

<u>A Lengyel-barlang levegőjének elemzése 1978. április és szeptember hónapban</u>						
Adatok tf %-ban értendők !						
<u>Mérési pont</u>	<u>mélység</u>	<u>dátum</u>	<u>CO₂</u>	<u>O₂</u>	<u>N₂</u>	<u>vizgőz</u>
1/ Bejárat	0,0 m	ápr. 16	-	-	-	-
		szept. 17	0,0	21,0	76,7	1,4 ± 0,3
2/ Akna terem	12,0 m	ápr. 16	0,2	20,5	77,3	1,1
		szept. 17.	1,7	18,2	78,0	1,2
3/ Guanó-terem	33,0 m	ápr. 16.	0,7	19,0	78,1	1,2
		szept. 17.	2,6	16,2	79,1	1,2
4/ Nehéz-terem	50,0 m	ápr. 16.	2,0	17,8	78,1	1,2
		szept. 17.	3,3	15,0	79,6	1,2
5/ Végpont/mély- pont/	73,0 m	ápr. 16.	2,8	16,6	78,5	1,2
		szept. 17.	3,0	15,2	79,7	1,2
Pontosság /hibahatár/			± 0,2	± 0,2	± 0,3	± 0,1

- 14 -

FELHÍVÁS!

Felhívjuk a Barlangkutató Csoportok, a Szakbizottságok és a Szakosztályok vezetőinek figyelmét, hogy az 1979. évi munkatervüket 1978. november 15-ig 3 példányban juttassák el a Társulat titkárságára. /Budapest, 1055. Kossuth L. tér 6–8./

Felhívjuk a Barlangkutató Csoportok, a Szakbizottságok és a Szakosztályok vezetőinek figyelmét, hogy az 1978. évi jelentésüket 1979. január 31-ig 4 példányban juttassák el a Társulat titkárságára /1055, Budapest, Kossuth L. tér 6–8./ /2 példányt Társulatunk megküld az OKTVH Barlangtani Intézetének/

Minden barlangkutató csoport évi jelentése automatikusan részt vesz a "Cholnoky Jenő" pályázaton, amennyiben 1978. november 15-ig 1979. évi tervét is beküldte 3 példányban a Társulat titkárságára!

- 15 -

A Cholnoky Jenő karszt- és barlangkutatói pályázat kiírási szabályzata

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Elnöksége annak érdekében, hogy elősegítse a Társulat keretében folyó karszt- és barlangkutatói tevékenységet, főként a kutató és feltáró munka megfelelő szintű dokumentálását, az elért eredmények összefoglalását, valamint ezek értékelését, elhatározta, hogy évenként ismétlődően Cholnoky Jenőről elnevezett barlangkutatói pályázatot ír ki.

A pályázat díjai:

I. díj 5.000.-Ft és oklevél

II. díj 4.000.-Ft és oklevél

III. díj 3.000.-Ft és oklevél

melyet évenként a Társulat Közgyűlésén nyújtanak át.

A pályázat benyújtási határideje minden év, jelen kiírásban 1979. január 31-e.

A pályázaton kizárólag kutató kollektívák /csoportok/ vehetnek részt és pályaműként a kutatásokról és feltárásokról készült éves jelentés nyújtható be.

- 16 -

Az Elnökség által kijelölt Bíráló Bizottság a pályázatokat az alábbi szempontok szerint értékeli és rangsorolja.

1. A tárgyévi munkaterv végrehajtása 0-5 pont
2. A feltáró tevékenység ismertetése 0-5 pont
3. Térképmellékletek és azok minősége 0-10 pont
4. Fotódokumentációs anyag és azok minősége 0-10 pont
5. A pályázat egyéb dokumentációi 0-5 pont
6. A kutatási eredmények szöveges szakmai ismertetése 0-5 pont

7. A kutató kollektíva egyéb tevékenysége /rendezvények, oktatás, előadás stb./0-5 pont

8. A pályázat esztétikai kivitele 0-5 pont

elérhető maximális pontszám: 50 pont

Az elbírálás előfeltétele a következő évi kutatási terv benyújtása /1978. november 15-ig!/. A Bíráló Bizottság fenntartja magának a jogot az egyes díjak kiadásának szüneteltetésére, illetőleg a díjak összevonására.

ELNÖKSÉG

- 17 -

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat meghirdeti 1978. évi FOTÓPÁLYÁZATÁT

A pályázaton 18 x 24 cm-es, vagy ennél nagyobb méretű publikálatlan, máshol még nem díjazott, a karszt- és barlangkutatóval kapcsolatos témájú fekete-fehér papírképekkel vehetnek részt MKBT-tagok.

A pályázat jeligés. A jeligét kérjük minden fénykép hátlapjára felírni, s a szerző nevét jeligés borítékba zárva mellékelni.

Beküldési határidő: 1979. január 31.

A fényképeket a Társulat irodájába /1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6–8./ "Fotópályázat" felirattal kérjük beküldeni.

A bíráló bizottság a pályázaton az alábbi díjakat oszthatja szét:

egy I. díj 500,- Ft

két II. díj 300,- Ft

három III. díj 200,- Ft

a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat

Fotográfiai Munkabizottsága

- 21 -

A 26. Nemzetközi Geológiai Kongresszus megrendezésére 1980-ban Franciaországban kerül sor. Érdeklődés esetén a kongresszus szervezőbizottságának 1. körlevele a Társulat irodájában /Budapest, Kossuth L. tér 6–8. II/225./ megtekinthető.

Társulatunk az 1978. május havi programfüzetben "Barlangkataszterezési pályázat"-ot írt ki. Felhívjuk a tagság figyelmét, hogy a pályamunkák beadási határideje 1979. március 12.

Értesítjük a Tagságot, hogy a szerdai fogadóóra iránti érdeklődés – a tagdíj csekken történő befizetése óta – megszűnt. A Tagság folyó ügyekben Társulatunkat napközben keresi meg. Ezért a Titkárság fogadóórát csak minden hónap első szerdáján tart, 17.00 órától 19.00 óráig.